
Uroczystość odnowienia doktoratu prof. Antoniego Jackowskiego

W auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego 17 kwietnia 1971 r. mgr Antoni Jackowski obronił pracę doktorską pt. *Turystyka jako element gospodarki Podhala. Studium z geografii turystyki*, przygotowaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Wrzoska. Po ponad 50 latach, 12 kwietnia 2022 r., w tej samej auli odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. Antoniego Jackowskiego.

Na zaproszenie Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. hab. Jacka Popiela odpowiedziało wielu znamienitych gości, m.in. przedstawiciele środowiska akademickiego z Krakowa i wielu ośrodków uniwersyteckich w Polsce, władz samorządowych Krakowa, różnych instytucji i profesji, a także wielu przyjaciół i uczniów Profesora. Środowisko naukowe geografów reprezentowali aktywni i emerytowani pracownicy Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, w tym obecny i były dziekan Wydziału Geografii i Geologii UJ prof. dr. hab. Marek Drewnik i prof. dr. hab. Bolesław Domański oraz liczni goście z Polski. Polskie Towarzystwo Geograficzne, którego Profesor był Przewodniczącym w latach 2012-2020, a obecnie jest Honorowym Przewodniczącym, reprezentowała Przewodnicząca PTG prof. UŚ Urszula Myga-Piątek oraz przedstawiciele Prezydium ZG PTG: prof. UW Agnieszka Latocha, dr Tomasz Napierała i prof. UW Tomasz Wites. Komitet Nauk Geograficznych PAN reprezentował Przewodniczący prof. dr. hab. Marek Degórski oraz były przewodniczący prof. dr. hab. Andrzej Kostrzewski (UAM). Wśród zaproszonych gości był obecny i poprzedni Przewodniczący Konferencji Kierowników Jednostek Geograficznych tj. prof. dr. hab. Maciej Jędrusik (UW) oraz prof. dr. hab. Andrzej Lisowski (UW). Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie reprezentowali profesorem PAN: Konrad Czapiewski i Marek Więckowski, Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM prof. dr. hab. Tadeusz Stryjakiewicz, zaś Wydział Nauk Geograficznych UŁ prof. UŁ Bogdan Włodarczyk. Władze Krakowa reprezentował prezydent miasta prof. dr. hab. Jacek Majchrowski z małżonką Barbarą. Obecni byli również: Przewodniczący Rady Uczelni Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. hab. Jacek Purchla, Sekretarz Generalny PAU prof. dr. hab. Szczepan Biliński oraz Przewodniczący Komisji Geograficznej PAU prof. dr. hab. Kazimierz Krzemień. W wydarzeniu uczestniczyły także Alicja i Anna Liszewskie, żona i córka Stanisława Liszewskiego, wybitnego polskiego geografą, Rektora Uniwersytetu Łódzkiego, Przyjaciela Jubilata. Każdy z uczestników otrzymał przygotowaną przez Jubilata książeczkę pt. *Refleksje doktoranta geografii. Uroczystość odnowienia po 50. latach doktoratu. Aula Collegium Novum UJ, 12 kwietnia 2022 roku.*

Podczas gdy goście zgromadzili się w auli Collegium Novum orszak składający się z dziekanów wydziałów, laudatora, prorektorów, rektora i Jubilata wkroczył do auli na dźwięk gongu. Jego Magnificencja Rektor prof. Jacek Popiel rozpoczął uroczystość, przywitał Uhonorowanego i zgromadzonych i po krótkiej przemowie oddał głos laudatorowi. Uroczystą laudację wygłosiła prof. UJ Izabela Soljan, pierwsza doktorantka Jubilata, która w trakcie przemowy zwróciła uwagę, że prof. Antoni Jackowski nazywa geografiją swoją miłością, daje temu wyraz nawet w pisowni, pisząc świadomie ten wyraz na ogół wielką literą. Jednocze-

Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego zawiadza, że dnia 17 kwietnia 1951 r., o godzinie 11, w Auli UJ (Kraków, ul. Gołębia 24, I piętro) — edebdzie się **PUBLICZNA OBRONA PRACY DOKTORSKIEJ** mgr **ANTONIEGO JACKOWSKIEGO**.

Tytuł rozprawy: „Turystyka jako element gospodarki Podhala. Studium z geografii turystyki”. Promotorem przewodu doktorskiego jest prof. dr Antoni Wrzosek — (UJ).

Recenzentami pracy są: prof. dr Stanisława Zajchowska — (UAM), doc. dr Karol Bromek (UJ). Jeden egzemplarz rozprawy doktorskiej został złożony w Bibliotece Jagiellońskiej — do wglądu.

 UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
 W KRAKOWIE
 WYDZIAŁ GEOGRAFII I GEOLOGII
 INSTYTUT GEOGRAFII I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

ANTONI JACKOWSKI

Refleksje doktoranta geografii
 Uroczystość odnowienia
 po 50. latach doktoratu

Aula Collegium Novum UJ, Kraków, 12 kwietnia 2022 roku

śnie laudatorka obserwując Profesora przez lata dostrzega tych miłości więcej. Pomijając życie prywatne, na pewno jest nią Jego Alma Mater, Uniwersytet Jagielloński oraz Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej. Jubilat praktycznie całe swoje życie zawodowe związał z tą uczelnią, zdobywając tam kolejne stopnie i tytuły naukowe. Przez wiele lat pełnił funkcje dyrektora Instytutu Geografii (1990-1993, 1999-2005) i dziekana Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (1993-1999) oraz Przewodniczącego Konferencji Kierowników Jednostek Geograficznych (2002-2005). W uznaniu zasług dla macierzystej uczelni otrzymał m.in. tytuł profesora honorowego UJ (2007), Srebrny Medal „Plus ratio quam vis” (2015) oraz Srebrny Medal „Scientiae et Tempori Futura” za działalność dla powstania i budowy Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ (2018). Profesor jest prawdziwie dumny z bycia wychowankiem Uniwersytetu Jagiellońskiego i przynależności do wspólnoty akademickiej. Jest dumny z tego, co zrobił dla Uniwersytetu i Instytutu oraz żywo zainteresowany tym, co dzieje się w Uniwersytecie i Instytucie. Zawsze cieszą go wyrazy pamięci ze strony władz rektorskich i dziekańskich, ze strony byłych współpracowników; cieszy go, że jego ukochany Uniwersytet i Instytut o nim pamiętają. Zdaniem laudatorki nie byłoby jednak tych wszystkich miłości, gdyby nie jedna, najważniejsza: Profesor po prostu lubi ludzi, lubi z nimi przebywać, wspierać, życzliwie towarzyszyć i pomagać. To, na co czasami skarży się, to właśnie zbyt rzadkie kontakty, milczący telefon, a w pandemii brak spotkań. Otwartość Profesora na ludzi i ich problemy pozwalała mu przez lata budować interpersonalne relacje ze stojącymi niżej w hierarchii naukowej i zawodowej. W imieniu byłych doktorantów Profesora, jego uczennicy i uczniowie, laudatorka podkreśliła, że właśnie brak dystansu i traktowanie innych po partnersku nie tylko wzmacniało poczucie wartości, ale pozwoliło na nawiązanie koleżeńskich i przyjacielskich przyjaznych stosunków, które przetrwały do tej pory. Na końcu

przygotowanej laudacji prof. UJ Izabela Sołjan podziękowała Profesorowi, że zawsze wskazywał drogę, na której ważne są nie tylko osiągnięcia naukowe i służba nauce, ale również ogólnoludzkie wartości, przyjaźń, koleżeństwo, opowiadanie się po stronie dobra i wrażliwość na drugiego człowieka. Nabiera to szczególnego wymiaru w dzisiejszym ogarniętym wojnami świecie, kiedy polityka i ekonomia wydają się często wypierać człowieczeństwo. W imieniu całej społeczności Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej wychowanka złożyła Jubilatowi najserdeczniejsze gratulacje i życzenia pogody ducha, a przede wszystkim dalszych bogatych planów i nieustannego twórczego niespełnienia.

Następnie JM Rektor UJ przekazał głos Dziekanowi Wydziału Geografii i Geologii UJ prof. Markowi Drewnikowi, który odczytał łaciński tekst dyplomu. Po odczytaniu dyplomu JM Rektor UJ przekazał dyplom prof. Antoniemu Jackowskiemu, a w imieniu całej społeczności akademickiej bukiet kwiatów wręczyli Profesorowi przedstawiciele Zespołu Pieśni i Tańca UJ „Słowianki”. Następnie Rektor poprosił Uehonorowanego o przemówienie.

Prof. Antoni Jackowski wskazał, że uroczystość odnowienia doktoratu, poprzez jej wyjątkowy charakter, skłania do zadumy nad tym, co przeszłe i do refleksji nad przyszłością – zarówno tą bliższą, jak i dalszą. Jubilat podzielił się z przemyśleniami, które pozwoliły zrozumieć, jak ważna dla Uehonorowanego jest ta uroczystość.

W dzisiejszej uroczystości biorą udział trzy osoby, które wtedy uczestniczyły w tym wydarzeniu: moja żona Danuta, dr Maria Baranowska-Janota oraz mój brat Tadeusz.

W 1951 r., w dziewiątej klasie, wpadła mi w ręce książka polskiego polarnika Antoniego Bolesława Dobrowolskiego „Dzieje wypraw polarnych”. Tak mnie zafascynowała, że zapragnąłem zostać geografem.

Studia geograficzne rozpocząłem jesienią 1954 r. W czasie studiów, obok zdobywania wiedzy geograficznej, chłoniliśmy kulturę, która dzięki „odwilży” nagle wybuchła całą gamą możliwości, której dotąd nie znaliśmy. Dużo czasu zacząłem przeznaczać na działalność teatralną. Byłem współzałożycielem Zespołu Dramatycznego UJ (1954), który następnie przekształcił się w Mały Teatr Akademicki, a później w Teatr 38. Sam występowałem w dwóch spektaklach: w sztuce Bertolda Brechta „Karabiny Pani Carrar” oraz „Galczyński 38”. Ze sztuką Brechta zajęliśmy w 1956 r. pierwsze miejsce na Spotkaniu Teatrów Studenckich w Toruniu.

Pod koniec 1957 r. stanąłem przed problemem wyboru dalszej drogi życiowej: czy kontynuować młodsze marzenia związane z teatrem, czy też ukończyć studia i poświęcić się pracy naukowej. Wybrałem wariant drugi. Zapisalem się na seminarium magisterskie prowadzone przez prof. Antoniego Wrzoska, którego do dziś uważam za swojego Mistrza, przez duże „M”. Profesor w znacznym stopniu ukształtował moją osobowość naukową.

Studia ukończyłem w 1959 r. z wyróżnieniem, dostałem list pochwalny od ówczesnego rektora Stefana Grzybowskiego i propozycję... zapisania się do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Odmówiłem, co było równoznaczne z tym, że asystentury w Instytucie nie otrzymałem, mimo zabiegów i starań prof. Wrzoska. Potem szukałem pracy, której nie znalazłem, natomiast mnie odnalazła ludowa armia, zmuszając do odbycia części służby wojskowej.

Po powrocie z wojska dzięki Profesorowi znalazłem, pracę w Bibliotece Jagiellońskiej. Pracowałem tam przez blisko siedem lat. Aktywnie uczestniczyłem wtedy w różnych pracach związanych z jubileuszem 600-lecia utworzenia Uniwersytetu Jagiellońskiego (1964). Czas spędzony w Jagiellonce procentuje do dziś w mojej pracy naukowej.

Wiosną 1967 r. podjąłem pracę w Pracowni Krakowskiej Zakładu Zagospodarowania Turystycznego GKKFiT, którą tworzył prof. Olaf Rogalewski. Z placówką tą wiązą się moje działania związane z opracowaniem „Bibliografii turystyki polskiej”. Ukazało się siedem tomów tego wydawnictwa, obejmującego okres od XV w. do 1972 r. Pracując w Zakładzie, ukończyłem też swój doktorat. Po doktoracie, dzięki moim Przyjaciołom Jadwidze Warszńskiej oraz Bronisławowi Kortusowi, otrzymałem etat w Instytucie Geografii UJ.

Spoglądając dzisiaj na moją biografię można stwierdzić, że składa się ona przede wszystkim z różnych marzeń. Niekiedy spełniały się one niezależnie ode mnie, bez żadnego mojego udziału. Jednak w większości przypadków przekształcanie marzeń w realny byt było możliwe wyłącznie dzięki wytrwałej pracy. W realizacji moich marzeń zawodowych bardzo pomagał mi wspaniały sprzymierzeniec – dawny budynek Instytutu Geografii UJ, mieszczący się w starym arsenale Władysława IV przy ul. Grodzkiej 64. W swych kilkuset-letnich dziejach przez blisko 100 lat był matecznikiem polskiej geografii. Miejsce to poko-chałem – poprzez jego historię, osoby tworzące tu zręby nowoczesnej polskiej geografii, niepowtarzalną atmosferę. Moimi idolami stały się osoby, których tablice pamiątkowe w holu budynku miałem codziennie: Ludomir Sawicki, Jerzy Smoleński, Wiktor Ormicki. To Oni pokazali mi, jak godnie przechodzić przez życie. Przez kilkadziesiąt lat Arsenał był moim drugim domem.

Pierwszy raz progi starego Arsenatu przekroczyłem jako uczeń liceum, w 1951 lub 1952 r., 70 lat temu, aby uczestniczyć w odczytach PTG. Tutaj uzyskałem magisterium, a potem kolejne stopnie i tytuły naukowe. Tutaj zostałem wybrany dziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ oraz trzykrotnie dyrektorem Instytutu.

Moim cichym marzeniem było skupienie wokół siebie młodzieży, która będzie kontynuować rozpoczęte dzieło. I udało się! Miałem wielkie szczęście do młodych, którzy chyba traktowali mnie jak kogoś bliskiego, do którego można przyjść o dowolnej porze, jeżeli sytuacja tego wymaga. Wiele się od nich nauczyłem. Kilkoro z grupy moich uczniów piastuje w swoich uczelniach stanowiska profesorów: Izabela Sołjan (UJ), Elżbieta Bilska-Wodecka (UJ), Lucyna Przybylska (UG), Izabela Kapera (Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie).

Spełniały się także marzenia, których realizacja wydawała się niemożliwa. Chyba wszyscy w Polsce przez lata marzyliśmy o tym, aby upadła „komuna”. Choć możliwość spełnienia tych pragnień wydawała się absurdem, zupełnie niespodziewanie stało się to możliwe dzięki robotnikom Wybrzeża. Powstała „Solidarność”, która praktycznie zmiotła dawny system. Aby działania tego ruchu były skuteczne, konieczne stało się masowe zaangażowanie Polaków. Podjąłem ten apel, współtworząc „Solidarność” na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz zakładając ją w Instytucie Geografii, a potem działając w Arcybiskupim Komitecie Pomocy Więzionym i Internowanym.

Ale zdarzają się wydarzenia, których nie można sobie wymarzyć, które przekraczają granice wyobraźni. Za takie uważam pięć wyróżnień, o których nigdy bym się nawet nie ośmielił śnić. Mam tu na myśli tytuły profesora honorowego Uniwersytetu Jagiellońskiego i doktora honoris causa Uniwersytetu w Preszowie, Nagrodę Miasta Krakowa w dziedzinie nauki, Medal im. Wincentego Pola – najważniejszego odznaczenia w zakresie geografii w Polsce, oraz tytuł honorowego przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Są to wyróżnienia, które przechowuje się w sercu, ale też w zasięgu ręki, aby zdążyć je wziąć ze sobą, gdy wyruszymy na Wieczną Wędrówkę!

Pragnę bardzo gorąco podziękować Magnificencji, Wysokiemu Senatowi, Panu Dziekanowi i Pani Laudatorce za obecną uroczystość i za okazaną życzliwość. Traktuję to jako uznanie i wyróżnienie nie tylko mojej osoby, ale również naszej geografii, którą kocham i której byłem zawsze wierny!

Na zakończenie wystąpienia Jubilat podkreślił, że nadanie przed pół wiekiem stopnia naukowego doktora utwierdziło Profesora w przekonaniu o słuszności obranej drogi życiowej:

W okresie całej mojej działalności zawsze przestrzegałem zasad wynikających ze złożonej przysięgi doktorskiej. Słowa przyrzeczenia nakazujące odkrywanie i upowszechnianie prawdy – największego skarbu ludzkości – towarzyszyły mi w każdym momencie mej aktywności. Zasady te starałem się też przekazać moim uczniom. Zawsze podkreślałem, że etos naukowca wymaga ciągłej realizacji jego misji. Naukowiec tym się powinien wyróżniać, że pracuje zawsze i wszędzie. Historia nauki wskazuje, że tak było od wieków. Słowa te dedykuję zwłaszcza młodej generacji badaczy! Pamiętajmy: geografia jest piękną dziedziną nauki, która potrafi tak zafascynować badacza, że ten poświęca jej całe swoje życie. A nasza siła tkwi w naszej jedności. Wszelkie próby podziałów prowadzą do jej unicestwienia!

*Gratias tibi ago, mea Universitas,
Gratias vobis ago, professores mei,
Gratias vobis ago, propinquissimi et amici,
Gratias vobis ago, collegae mei,
Gratias vobis ago, discipuli mei,
Gratias vobis ago, Olsztyn, Cestochova et Cracovia;
Gratias tibi ago, Societas Geographorum Poloniae,
Gratias tibi ago, dilecta mea Geographia!¹*

Uroczystość zakończył Rektor UJ zapraszając do składania gratulacji podczas toastu przed aulą Collegium Novum. Prof. UŚ Urszula Myga-Piątek składając gratulacje w imieniu Polskiego Towarzystwa Geograficznego wręczyła Jubilatowi dyplom uzyskania godności Honorowego Przewodniczącego PTG. Na początku i na końcu uroczystości śpiewał Chór Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po uroczystości JM Rektor UJ zaprosił Uehonorowanego, władze wydziału i wybranych gości na uroczysty obiad.

Tomasz Wites
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa

¹ Z przemówienia prof. Antoniego Jackowskiego wygłoszonego podczas uroczystości odnowienia doktoratu (Kraków, 12 kwietnia 2022 r.).

Fot. Anna Wojnar, redakcja „Alma Mater”